

ZAKLJUČCI VII.
SIMPOZIJA
SOCIJALNIHRADNIKA
„PRAKSA SOCIJALNOG
RADA IZ PERSPEKTIVE
KORISNIKA I
STRUČNJAKA “

ZADAR, 14.-16. LISTOPADA 2105.

ZAKLJUČCI SA SEKCIJA

IZAZOVI ZA PRAKSU SOCIJALNOG RADA U SUSTAVU SOCIJALNE SKRBI

- Provođenje ankete među korisnicima o kvaliteti rada socijalnih radnika u CZSS pokazalo se kao dobar način dobivanja povratne informacije o tome u kojim dijelovima je percepcija korisnika o kvaliteti rada socijalnih radnika zapravo odraz (ne)mogućnosti sustava (nedostatna financijska sredstva, broj stručnih radnika...). Sve navedeno može se iskoristiti u argumentaciji za postizanje pozitivnih promjena u sustavu.
- Obzirom da je u sustavu iznimno velik broj korisnika koji su svojom voljom ili protiv svoje volje postali ovisni o sustavu socijalne skrbi, važno je razmotriti sve mogućnosti djelovanja na lokalnoj, regionalnoj i nacionalnoj razini u kreiranju socijalnih politika, zakonskih rješenja, ali i maksimalnoj aktivaciji korisnika i samih stručnih radnika kako bi se iz pasivno korisničkog pristupa promijenili u aktivan i participirajući.
- U kreiranju važno je koristiti rezultate iskustava dobre prakse i kapilarno ih širiti. Da bismo bili sigurni da implementiramo dobra rješenja, iskustva dobre prakse je potrebno evaluirati, pratiti i razvijati u čemu je doprinos korisnika u izražavanju (ne)zadovoljstva uslugom ili kvalitetom usluge te idejama za unapređenje vrlo značajan i nadasve relevantan.
- Da bi poslove odrađivali kompetentni socijalni radnici, o njihovoj edukaciji se brine Studijski centar socijalnog rada. Iz pozicije tek diplomiranih socijalnih radnika teško je reći koliko je realan uvid u njihove stvarne kompetencije prije ulaska u svijet rada, ali je evidentno da su prepoznali važnost teorijskog znanja koje se naknadno implementira u praktičnom radu. Iznimno važnim smatra se otvorenost fakulteta, prije svega predstojnika, ali i svih profesora prema studentima, kao i spremnost da saslušaju povratne informacije studenata o tome koliko korisnim smatraju određene kolegije. Jednako tako smatra se važnim prihvatiti konstruktivne prijedloge na razmatranje prilikom kreiranja novih programa kako bi se edukacija budućih socijalnih radnika sa svakom generacijom dizala na još višu razinu.

PRAKSA SOCIJALNOG RADA S OSOBAMA STARIJE ŽIVOTNE DOBI

- Potrebno je sustavno pružanje podrške i kvalitetnih informacija o ugovorima o doživotnom i dosmrtnom osiguranju
- Potrebno je pripisati minimalne standarde ugovora o doživotnom i dosmrtnom uzdržavanju
- Ispitati opravdanost sklapanja ugovora o dosmrtnom uzdržavanju
- Obzirom na sve višu dob i na sve veći broj starijih osoba oboljelih od demencije potrebno je konstantna i kvalitetna edukacija stručnjaka za rad s osobama starije životne dobi
- U domovima za starije osobe zaposleno je premalo socijalnih radnika i radnih terapeuta
- U nekim dijelovima Hrvatske postoji problem nepostajanja ili nezadržavanja volontera koji pružaju pomoć osobama starije životne dobi. Stoga ne neophodno promovirati osnivanje volonterskih centara u takvim zajednicama.

MOGUĆNOSTI UNAPREĐENJA PRAKSE SOCIJALOG RADA U PRISTUPANJU OSOBAMA KOJE ŽIVE U RIZIKU OD SIROMAŠTVA (1)

- Potrebno je dodatno senzibilizirati i educirati stručnjake i vježbenike u području rada s korisnicima koji žive u uvjetima siromaštva
- Potrebno je snažnije zagovarati prava siromašnih korisnika s posebnim naglaskom na otklanjanju stigme, čuvanja njihovog dostojanstva i stvaranja suradnog odnosa između socijalnog radnika i korisnika
- Iz korisničke perspektive potrebno je više informirati siromašne korisnike o njihovim pravima koje mogu ostvariti u sustavu socijalne skrbi, ali i izvan njega (mogućnost uključivanja djeteta u vrtić, ostvarivanje prava na alimentaciju, ostvarivanje prava u sustavu zdravstvene zaštite, povezivanje s organizacijama civilnog društva, itd.) i graditi odnos “ravnopravnog dostojanstva”
- Potrebno je mijenjati zakonsku odredbu o visini prava na zajamčenu minimalnu naknadu u iznosu od 40% osnovice za siromašnu djecu uvažavajući Nacionalnu strategiju za prava djece u kojoj su siromašna djeca izdvojena kao posebno ranjiva skupina kojoj je potrebno omogućiti bolji pristup socijalnim uslugama i izjednačavanja životnih šansi. Predlaže se da osnovica ZMN-a za djecu bude uskađena s regulativnom kao iz Zakona o socijalnoj skrbi iz 2011. godine
- Rad sa siromašnim korisnicima ne smije biti sveden samo na novčana davanja

MOGUĆNOSTI UNAPREĐENJA PRAKSE SOCIJALOG RADA U PRISTUPANJU OSOBAMA KOJE ŽIVE U RIZIKU OD SIROMAŠTVA (2)

- Jedan od dobrih primjera prakse je uvođenje socijalnog mentorstva kao inovativnog modela koji se temelji na individualnom pristupu i partnerstvu između korisnika i stručnjaka. Socijalno mentorstvo je bitna komponenta procesa socijalnog uključivanja, posebice socijalno ugroženih i marginaliziranih skupina korisnika.
- Socijalni model primjenjiv je kod svih pružatelja socijalnih usluga u sustavu (CZSS, OCD, Centri za pružanje usluga u zajednici, domovi socijalne skrbi...)
- Iz perspektive socijalnih mentora ključne izazove u budućoj primjeni modela socijalnog mentorstva u sustavu socijalne skrbi u RH su sljedeći:
 - Na razini CZSS: primjena modela zahtijeva reorganizaciju rada i upravljanja ljudskim resursima (korištenje educiranih socijalnih mentora) i izbor korisnika koji uz svoj pristanak žele raditi po modelu socijalnog mentorstva
 - Na razini lokalne zajednice: organiziranje socijalnog mentorstva zahtijeva kvalitetnu suradnju i koordinaciju s predstavnicima civilnog sektora (izraditi protokole o suradnji, regrutiranje i educiranje volontera socijalnih mentora). Sa svrhom razvoj ovog modela nužno je uvrstiti ga u socijalne planove na lokalnoj razini.
 - Na razini sustava sustava i socijalne politike: model socijalnog mentorstva treba imati uporište u strateškim dokumentima (strategije, zakoni, pravilnici)

OSOBE S TEŠKOĆAMA MENTALNOG I TJELESNOG ZDRAVLJA

- Na temelju prikazanih modela socijalnog rada s osobama s invaliditetom u sustavu zdravstva, socijalne skrbi te lokalnoj i regionalnoj samoupravi zaključeno je sljedeće:
- Socijalni rad nedjeljiv je od koncepta ljudskih prava osoba s invaliditetom, od građanskih, političkih, socijalnih do globalnih. Za osobe s invaliditetom osobito je važno pravo na život u zajednici, a za postizanje tog cilja socijalni radnici primjenjuju pristupe i koncepte svojstvene socijalnom radu:
 - Osnaživanje, prije svega samih osoba s invaliditetom, njihovih obitelji i zajednice u kojoj žive. Naglašava se potreba kontinuiranog osnaživanja socijalnih radnika kroz sveobuhvatan sustav edukacija i profesionalne podrške kroz npr. superviziju
 - Uključivanje osoba s invaliditetom u kreiranje i provođenje odluka i programa značajnih za njihov svakodnevni život, kao i u istraživanja koja se provode za unapređivanje teorije i prakse socijalnog rada s osobama s invaliditetom.
 - Integritarni pristup u socijalnom radu ističe se kao preduvjet uspješnog uključivanja osoba s invaliditetom u život zajednice
- Hrvatska udruga socijalnih radnika i Hrvatska komora socijalnih radnika u suradnji s drugim institucijama i organizacijama trebale bi biti nositelji edukacija i treninga socijalnih radnika u razvoju i primjeni svih i drugih pristupa u socijalnom radu
- Potrebna je transformacija usluga od insititucionalnih do izvaninstitucionalnih, uvođenje inovativnih pristupa te umrežavanje svih relevantnih čimbenika od uže do šire lokalne zajednice
- Potrebno je razvijati timski rad i međusektorsku suradnju

BRIGA O DJECI I MLADIMA U SUSTAVU SOCIJALNE SKRBI I LOKALNOJ ZAJEDNICI (1)

- Iz perspektive udomitelja koji se bave udomljavanjem djece potrebno je:
 - nastaviti s kontinuiranom edukacijom u obavljanju udomiteljstva djece
 - i nadalje imati i razvijati stručnu pomoć i podršku socijalnih radnika; primjer dobre prakse je stručna podrška timova za udomiteljstvo
 - stvarati uvjete za razvijanje neformalne socijalne mreže i podrške udomitelja za djecu
- Potrebno je razvijati specijalizirano udomiteljstvo za djecu
- Potrebno je poticati razvoj urbanog udomiteljstva
- Mogućnosti unapređenja udomiteljstva za djecu su:
 - Povećanje informacija o udomiteljstvu
 - Umrežavanje centara za socijalnu skrb
 - Izraditi registar udomitelja
 - Unaprjeđivanje zakonodavnog okvira

BRIGA O DJECI I MLADIMA U SUSTAVU SOCIJALNE SKRBI I LOKALNOJ ZAJEDNICI (2)

- Socijalne usluge za djecu potrebno je kreirati i prilagoditi njihovim potrebama
- U duhu demokratskog modela uključivanja korisnika potrebno je raditi na osnaživanju i socijalnoj promjeni lokalne zajednice kako bi ona znala prepoznati i adekvatno odgovarati na potrebe djece i obitelji
- Primjer dobre prakse mobilnog tima SOS Dječjeg sela pokazuje značaj i važnost dostupnosti socijalnih usluga korisnicima. Pružatelji socijalnih usluga ne bi trebali čekati da korisnici dolaze k njima, već oni trebaju pristupati korisnicima, ulaziti u lokalnu zajednicu i na taj način učiniti socijalne usluge dostupnijima i pristupačnijima korisnicima
- Iznimno je važno djeci i mladima omogućiti aktivnu participaciju u donošenju odluka koje se odnose na njihov život i njihovu budućnost

OBITELJSKO NASILJE I OBITELJSKI SPOROVI: POGLED IZ RAZLIČITIH PERSPEKTIVA U PRAKSI SOCIJALNOG RADA

- Obiteljska medijacija kao preporučena metoda u rješavanju obiteljskih sporova, a ne samo kao intervencija u odnosu na brakorazvod i plan roditeljske skrbi
- Potrebno je senzibilizirati javnost, upoznati stručnjake, izraditi smjernice o suradnji i razmjeniti informacije između svih uključenih dionika
- Ženama žrtvama nasilja potrebna je sustavna podrška i obrazovanje kako bi se osnažile za aktivno traženje posla
- Potrebno je na drugačiji način regulirati pitanje gubitka naknada iz sustava socijalne skrbi obzirom na motivaciju za zapošljavanje i aktivno traženje posla
- Evaluacija psihosocijalnog tretmana počinitelja nasilja u obitelji pokazuje promjene u ponašanju u području komunikacije, samokontrole, adekvatne emocionalne reakcije, ali promjena u bazičnim uvjerenjima kod počinitelja nasilja
- Potreba za provedbom komparativne analize od strane različitih provoditelja psihosocijalnog tretmana počinitelja nasilja

DJECA I MLADI U FOKUSU: MOGUĆNOSTI UNAPREĐENJA PRAKSE SOCIJALNOG RADA

- Nužnost razvijanja multidisciplinarnе i međusektorske suradnje u području zaštite prava i interesa djece i mladih
- Potrebno je umrežavanje, partnerstvo i suradnja javnih ustanova, neprofitnih organizacija i lokalne zajednice
- Nužna je suradnja prakse i fakulteta te je potrebno promicanje zajedničkih aktivnosti s korisnicima
- Potrebno je korištenje iskustava dobre prakse u razvoju sistemskih intervencija

ZAKLJUČCI S RADIONICA

ZAŠTO ODRASLI TREBAJU BAJKE?

- Potrebno je uvoditi kreativne tehnike u rad s odraslim korisnicima u uvjetima u kojima se može organizirati takav oblik rada
- Važno je provoditi edukaciju i osnažiti socijalne radnike za primjenu kreativnih tehnika u radu s odraslim korisnicima

STRATEGIJE PREVLADAVANJA TRAUME PREMJEŠTANJA I VAŽNOST PREMJEŠTANJA I VAŽNOST PRIPREME DJETETA NA POSVOJENJE

- Uvažavati mišljenja stručnjaka prilikom postupka procjene za posvojenje, a ne nametati “pravila” od strane Ministarstva
- Voditi više računa o poticanju i osposobljavanju bioloških roditelja za brigu o djetetu – poduzeti sve postupke koji su na raspolaganju da se osnaži biološka obitelj
- Potrebna je detaljnija obrada potencijalnih posvojitelja
- Važan je timski rad i suradnja
- Potrebna je edukacija stručnjaka iz područja posvojenja, naročito u odnosu na proces procjene i pripreme na posvojenje
- Razviti profesionalnu mrežu-osnovati timove za posvojenje, službe za posvojenje i agencije za posvojenje na državnoj razini
- Razvijati udomiteljstvo s perspektivom posvojenja osobito kada je u pitanju izdvajanje beba
- Potrebna je specijalizacija iz područja posvojenja
- Smanjiti preopterećenost socijalnih radnika i “svaštarenje”

DUHOVNOST KAO RESURS OSNAŽIVANJA U PRAKSI SOCIJALNOG RADA

- Potrebno je upoznati stručnjake s postojanjem bibliodrame kao metodom osnaživanja stručnjaka i preventivnim djelovanjem sagorijevanja stručnjaka, a i s radom s korisnicima
- Palijativna skrb:
 - ▣ Potrebna je edukacija stručnih radnika i volontera o duhovnosti u palijativnoj skrbi
 - ▣ Potrebna je suradnja s članovima obitelji u pogledu duhovnosti korisnika
- Osobe s invaliditetom:
 - ▣ Potrebno je gledati na osobu kao na cjelinu, a ne osobu s teškoćama
 - ▣ Potrebno je davati duhovnu podršku osobi s invaliditetom
- Brak:
 - ▣ Potrebno je više predavanja o duhovnosti u braku u okviru lokalne zajednice
 - ▣ Potrebna je priprema za brak na dubljoj razini
 - ▣ Koristiti metode iz duhovnosti u savjetodavnom radu
- Osobe starije životne dobi:
 - ▣ U rad sa starijim osobama uključiti i druge konfesije (npr. domovi za starije)
 - ▣ Organizirati radionice za korisnike na temu duhovnosti
 - ▣ Organizirati radionice za stručnjake iz duhovnosti u domovima za starije u smjeru prevencije sagorijevanja na poslu i kvalitetnijeg obavljanja posla
- Obitelj:
 - ▣ U radu s obitelji isticati ono što je dobro u obitelji kroz osobne planove obitelji

PREZENTACIJA GRADSKOG SOCIJALNOG PROGRAMA GRADA KARLOVCA

- Potrebna je kvalitetnija suradnja gradskih uprava i centara za socijalnu skrb, međusobna koordinacija i razmjena iskustava radi nadopunjavanja i izjednačavanja mogućnosti pružanja usluga
- Važno je raditi na informiranosti javnosti o socijalnim uslugama koje se nude na lokalnoj razini i učiniti ih dostupnijima

RAZVOJ PROJEKTNE IDEJE MEĐUGENERACIJSKIH PROGRAMA PRUŽATELJA SOCIJALNIH USLUGA

- Potrebno je pokretanje alternativnih oblika financiranja programa i projekata pružatelja socijalnih usluga
- Poticanje inovativnih metoda u planiranju socijalnih usluga

MI SMO ZABORAVILI, NEMOJTE I VI

- Potrebno je razvijati dnevne boravke za pružanje usluga osobama oboljelim od demencije
- Potrebno je omogućiti veći pristup ostvarivanja cjelodnevnog ili poludnevnog boravka kroz priznavanje prava u sustavu socijalne skrbi
- Razviti mrežu licenciranih pružatelja usluga kroz podršku ministarstva
- Razvijati široki spektar usluga za osobe oboljele od demencije

DJEČACI NE PLAČU, CURICE SE NE TUKU

- Potrebno je poticati preventivne programe i aktivnosti za djecu i roditelje/skrbnike kroz individualni i grupni rad s ciljem osvještavanja ranih poruka te razvijanja samosvijesti, samopoštovanja i samopouzdanja te asertivnih oblika ponašanja

CILJANA PODRŠKA RODITELJSTVU: VIŠESTRUKÉ PERSPEKTIVE

- Potrebno je posvetiti posebnu pažnju za razvijanje programa usluga za podršku roditeljima koji podižu djecu u otežanim okolnostima
- Programi podrške roditeljstvu koji su se pokazali uspješnima uključuju opće treninge roditeljskih vještina, a za roditelje koji podižu djecu u otežanim okolnostima potrebno je:
 - Maloljetni roditelji – preventivni programi s adolescentima usmereni na općenito smanjenje stope maloljetnih trudnoća; razvoj vještina u partnerskim vezama
 - Jednoroditeljske obitelji – programi suroditeljstva za oba roditelja kako bi razvili vještine zajedničke skrbi za dijete unatoč razvodu
 - Roditelji djece s teškoćama u razvoju - razvoj tzv. respite care – skrb za dijete radi odmora roditelja
 - Roditelji s invaliditetom: - programi koji se temelje na bihevioralnom pristupu koji koriste video i audio materijale za rad u grupama
 - Obitelji nižeg socioekonomskog statusa – kompenzacijski programi ranog razvoja – intenzivni predškolski programi za djecu koji uključuju rad s roditeljima.
- Obzirom su sve ove skupine u riziku od siromaštva važno je osigurati i mjere: novčane naknade, mjere zapošljavanja i usluge za djecu